



**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

# **По следите на вълчата глутница**

**История за Вълчан войвода**



**Co-funded by  
the European Union**



## HOP – History of People

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

В началото на месец юни беше идеално за разходки сред природата - растенията се бяха събудили, но не прекалено, за да създават трудности по пътя, майските дъждове бяха попреминали, а и змиите все още не бяха наизлязли от дупките си. Макар и работещи в забързания град, една група приятели все още пазеха познанието за контакта с природата и бяха решили да си организират дълъг уикенд. И така, Дани, Тео, Стефи и Мария се отправиха към дългобачкваното приключение. Бяха проучили предварително всички маршрути и еко пътеки в местността, защото предполагаха, че няма да имат обхват на телефоните си, пък и искаха да се насладят на чистия въздух у прекрасните гледки без да са зависими от устройствата си.

Тръгнаха рано сутринта, с не много багаж, но зареди с добро настроение и приключенски дух. Оставиха принадлежностите си в хижата и взеха малко вода и нещо за хапване по пътя. Вървейки всеки разказваше за легенда, която е чел или чул за местността, както и какво да правят ако срещнат диво животно, макар и вероятността да беше малка. Бързо забравиха шума на града и напрежението покрай работата...оставиха се на природата, усещаха как мушици и пчелички жужат покрай тях, лекото и закачливо боцкане на тревичките по глезените им, шумът на някоя настъпана пръчка, аромата на цъфналите диви цветя и растения, разбира се и магичната песен на горските птички. Понякога се чуваше и бързото шумолене на тревички, от шумгването на някои гущер. Стефи Мария дори успяха да наберат малко цветя и пътьом си ги закичиха в косите. Приятелите вървяха и дишаха с блажени усмивки.



Co-funded by  
the European Union



**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

В далечината се чу странен шум. С приближаването си, групата всякак влизаше в омагьосана гора, а звукът на кавала играеше ролята на приказно було, което поставяше границата между реалността и мистичността. Постепенно гората се разреши и те излязоха на слънчева поляна, а нея беше приседнал възрастен мъж, който свиреше на кавал и припяваше странна песен. Младежите се заслушаха, но текстът не им беше познат:

Вълко льо, Вълчан войвода!  
Събрал е Вълчан войвода  
до седемдесет момчета,  
момчета като вълчета.  
Че ги заведе, ютведе  
във наа гора зълена,  
при наа вода студена.



Co-funded by  
the European Union



**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

Възрастният мъж ги забеляза, но не показва да се смущава, сякаш изпълняваше ритуална песен и за нищо на света не можеше да прекъсне това свещенодействие. Дани, Тео, Стефи и Мария приседнаха на разстояние и слушаха песента, а дядо с кавала беше като привидение. Като изпя цялата песен туристите просто го гледаха с грейнали, замислиха се дали да ръкопляснат на изпълнението, но дори не понечиха, тъй като това не беше обикновено изпълнение, а някак доста магично. Кавалът дори му придаваше и мистично звучене. Станаха и несигурно приближиха човека. Той се усмихна благо и ги приветства. Поздравиха се и се представиха. Младежите бяха очаровани от дядо Илия. Сладкодумец беше той и с удоволствие разказа на минувачите за героя на неговата песен. В Странджа планина все още се носят легенди за Вълчан войвода. По думите на възрастния мъж, той е бил безстрашен закрилник на своя поробен народ и имал желязна воля. Дядо Илия добави, че народът Странджа планина до Градище, го обичал, заради неговата добрина и чувство за справедливост. Възрастният мъж продължи разказа за легендарния войвода, като поясни, че буквите гори в района все още помнели стъпките му и тези на неговите съратници. Дядо Илия допълни, че горските птици все още пеят песни за героическите битки на Вълчан войвода и дружината му срещу османците.



Co-funded by  
the European Union

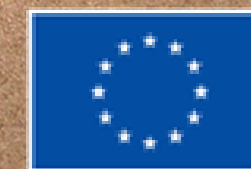


**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

Младежите бяха впечатлени, не само от разказа за Вълчан войвода, но и от възхитата и страхопочитанието, с което дядо Илия говореше за него. Момчетата бяха учудени, защо не са чували за него, а девоиците допълниха, че е голяма загуба за българското образование и национална памет, че не се изучава в часове по история. Дядо Илия нямаше обяснение за причината, поради която подвизите на Вълчан войвода не се популяризират, но беше убеден, че делото му ще остане завинаги в паметта на родната земя, защото е завинаги пропита с героизъм, жертви и саможертви от хайдушките дружини. Младежите бяха като малки деца, които слушаха за подвизите на Вълчан войвода, както и за Несметните му богатства и скрити съкровища. Въображението им се развихри и като едни малки читатели бяха омагьосани от легендата за Вълчан войвода.

Минаваше пладне и туристите знаеха, че трябва да тръгнат на обратно към хижата, за да стигнат преди слънцето да се скрие. Никак не искаха да се разделят с дядо Илия, но се налагаше да тръгват. Взеха си довиждане, а възрастният мъж засвири на кавала си като съпровод за пътя им наобратно. Младежите се чувстваха странно минавайки през гората. Започнаха да „виждат“ странни знаци и си представяха, че това са тайни маркировки от дружината на Вълчан войвода, за да знаят къде са скрили някое свое съкровище. Туристите вървяха някак по-приповдигнато като знаеха, че някога по тези пътеки са вървели смели българи. Песента на горските птици звучеше по-различно, а на Тео дори му се причу вълчи вой, сякаш духът на славния войвода ги приветстваше и потвърждаваше своето съществуване.



Co-funded by  
the European Union

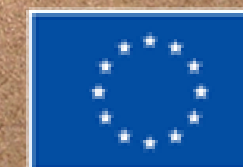


**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

Като стигнаха до хижата младежите първо потърсиха хижаря – Асен. Нямаха търпение да го попитат за още информация за Вълчан войвода. Асен се усмихна доволно и още като видя туристите разбра, че са чули за славния българин. Дани, Тео, Стефи и Мария бяха озадачени, защо Асен започна да се държи резервирано с тях. Задаваха му много въпроси, а той отговаряше уклончиво. Мария настоя да обясни поведението си. Хижарят беше открит с тях и им разказа, че много иманяри идват да търсят съкровищата на Вълчан войвода и си е помислил, че са поредните хора, които са дошли да дирят бързо забогатяване. Стефи и Дани бяха много убедителни, че са с чисти намерения и просто искат да знаят повече за Вълчан. Тео и Мария потвърдиха. Асен склони и допълни историите на дядо Илия. Хижарят им разказа, че Вълчан Войвода (роден - **1775** година и починал - **1863** година), е една от най-легендарните фигури в българския народен фолклор и за него има много митове, легенди и народни песни.

Вълчан предвождал една от най-големите хайдушки чети из българските земи, като числеността ѝ била близо **300** души. Действал главно в Източна и Югоизточна България. Отрядът му непрекъснато нападал керваните, пратени от Цариград, които събирали местните данъци. Те не само обирали преминаващи през проходите кервани, но и намирали римски, тракийски и старобългарски съкровища. Освен верните си четници, Вълчан имал още едно стратегическо предимство - разполагал с шпионин, внедрен в най-близкото обкръжение на самия султан.



Co-funded by  
the European Union



**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

Великият хайдутин, притежавал купища злато. Съкровищата си заровил на тайно място в планината и оставил за потомците си карта, на която е посочен трезорът. Повече от два века из Странджа планина се носи легендата за несметно съкровище, заровено някъде там от Вълчан войвода. Никой не знае къде е заровено, но мнозина вярват, че съществува. Загадката не дава мира нито на историци, нито на иманярите от всички краища на България.

Вълчан натрупал богатството от нападения над османски и български чорбаджии. Самият той бил запален иманяр. Асен допълнил, че според легендата той е открил в една от пещерите на Странджа огромно антично съкровище, оставено от времето на траките. С него богатството му станало толкова много, че войводата поискал да плати на руснаците, за да пратят свои войски в България да се бият срещу Турция.

Близо **100** години преди Освобождението хайдутинът проводил свои хора при руския император. Пратениците казали на владетеля, че войводата Вълчан е приготвил тонове злато, с които да плати свободата на България. На хората си заръчал да предадат, че имането ще стигне Русия веднага след войната, натоварено на влакови композиции. Но Руският император не повярвал за съществуването на богатствата и отказал да съдействал на Вълчан и българския народ.



Co-funded by  
the European Union



**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

По думите на Асен, Вълчан изпращал много будни български младежи да се учат в чужбина. Издържал ги е там изцяло. Правел е всичко това, за да има България учени хора след Освобождението си. Хижарят поясни, че според някои непотвърдени източници сред тези будни младежи били Евлоги и Христо Георгиеви. Вълчан се погрижил не само за тяхното образование, но им дал пари, за да построят първият български университет, който съществува и до днес в град София.

Хайдутинът давал пари и за построяването на манастири или възстановяването на разрушени такива от турски набези. С дружината си заедно построили 2 манастира – манастир „Св. Троица“ в Сакар планина и манастир „Седемте престола“ в Стара планина.

Асен поясни, че съществуват различни легенди къде и как е поинал – дали на територията на днешните български земи или в района на град Браила, Румъния. Накрая обобщил, че Вълчан е достоен патриот, българин, който се е борил за свободата, но е жалко, че портретът му не седи редом с ликовете на останалите борци против чуждото владичество.



Co-funded by  
the European Union





**HOP – History of People**

**Project Reference: CREA-CULT-2022-COOP 101098484**

Младежите слушаха и се удивляваха от разказите на Асен. Те бяха сигурни, че по българските земи е живял, човек, много по-славен и благороден от Робин Худ. Туристите хапнаха на бързо своята вечеря. Легнаха по леглата и започнаха да си разказват техни въображаеми версии на съкровищата на Вълчан. Утрешният поход щеше да бъде още по-вълнуващ, стъпвайки по земя, със скрити богатства. Дани, Тео, Стефи и Мария си дадоха обещание да разкажат на своите познати за делата на Вълчан войводата, за да се разчуе за неговата история, но не знаеха как точно да представят информацията за несметните му богатства, за да не провокират интерес към недобросъвестни слушатели, които търсят лесно забогатяване. Но имаха още **2** дни да измислят как да съхранят легендата и личността на Вълчан войводата с цялото му величие.

**Вълчан войвода (1775 – 1863)**



Co-funded by  
the European Union